

Zmeny v nároku na materské od 1.7.2023 a od 1.1.2024

Zmena v posudzovaní nároku na materské od 1.7.2023

Na účely nároku na materské poskytovanej tehotnej žene, resp. žene, ktorej sa dieťa narodilo sa do počtu potrebných 270 dní nemocenského poistenia v posledných 2 rokoch pred pôrodom započíta nielen doba povinného alebo dobrovoľného nemocenského poistenia už skončeného pred vznikom nároku na materské, ale aj doba trvajúceho nemocenského poistenia. Ide o zmenu v prípadoch, kedy poistenkyňa má viac súčasne trvajúcich poistení, ale nie zo všetkých žiada o materské. V takom prípade sa pre získanie 270 dní jeden deň počíta viac krát, ale na tento účel sa pred 1.7.2023 takto započítali len poistenia skončené pred vznikom nároku na materské.

Táto zmena sa netýka iných osôb, ktoré žiadajú materské a ani sa netýka prípadu, kedy sa 270 dní zisťuje pre vznik nároku na tehotenské. V prípadoch, kedy o materské žiada muž, alebo žena, ktorá dieťa neporodila, sa naďalej vyžaduje získanie 270 dní poistenia v posledných 2 rokoch pred dňom od ktorého žiadajú materské, pričom k poisteniu, z ktorého žiadajú materské sa pripočítajú iba dni iného nemocenského poistenia skončeného pred vznikom nároku na materské.

Pre získanie 270 dní pre nárok na tehotenské sa naďalej, rovnako ako pred 1.7.2023 do 270 dní započíta iba doba poistenia, z ktorého poistenkyňa žiada materské a doba iného skončeného nemocenského poistenia.

Príklad 1

Pani Eva má uzatvorený pracovný pomer od 1.1.2023, Okrem toho má uzatvorenú dohodu s pravidelným príjmom od 1.6.2023. Iné nemocenské poistenia v posledných rokoch nemala. Pani Eva žiada o materské iba z pracovného pomeru od 5.7.2023. Dieťa sa narodí 1.8.2023. Pred narodením dieťaťa získala z pracovného pomeru 212 dní poistenia a z dohody 92 dní poistenia, spolu 303 dní, čo je viac ako 270 – pani Eve vznikne nárok na materské z pracovného pomeru.

Ak by pani Eva žiadala o materské od 30.6.2023 (v rozmedzí 6-8 týždňov pred očakávaným dňom pôrodu), pred účinnosťou novely, nárok na materské SP neprizná, keďže do 270 dní sa nezapočíta doba trvania neskončenej dohody.

Zmena v posudzovaní nároku na materské od 1.1.2024

Na účely nároku na materské poskytovanej tehotnej žene, resp. žene, ktorej sa dieťa narodilo sa do počtu potrebných 270 dní nemocenského poistenia v posledných 2 rokoch pred pôrodom započíta aj **doba štúdia na strednej škole alebo na vysokej škole, ktorá sa považuje za sústavnú prípravu na povolanie podľa § 10 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, ak poistenkyňa týmto štúdiom získala príslušný stupeň vzdelania.**

Podstatné je, že toto štúdium sa započíta ako doba poistenia, len ak pred pôrodom už získali príslušný stupeň vzdelania, t.j. ak pôrod nastal po úspešnom skončení príslušného stupňa vzdelania. Ak napr. žiačka pred skončením SŠ porodí, doba štúdia sa jej nezapočíta do 270 dní. Ak žiačka porodí až po riadom skončení SŠ, doba štúdia na SŠ sa jej započíta pre získanie 270 dní poistenia. Samozrejme okrem tejto podmienky musí bývalá žiačka splniť aj podmienku existencie nemocenského poistenia, resp. bývalého nemocenského poistenia, v ktorom je v ochrannnej lehote.

Na účely nároku na tehotenské sa naďalej do 270 dní započítava len doba nemocenského poistenia získaná v posledných 2 rokoch pred začiatkom 27. týždňa pred očakávaným dňom pôrodu. Na tento

účel sa do 270 dní doba štúdia nezapočítava. Ženy, ktorých začiatok 27. týždňa pred očakávaným dňom pôrodu spadá do obdobia, kedy sú žiačkami SŠ alebo študentkami VŠ, majú nárok na tehotenské štipendium, avšak len do skončenia štúdia.

Tiež na účely nároku na materské inej osoby (muž alebo žena, ktorá dieťa neporodila) sa doba štúdia nezapočítava do 270 dní nemocenského poistenia.

Príklad 2

Alena skončí SŠ maturitou dňa 28.5.2024. Od 1.11.2024 nastúpila do pracovného pomeru, je tehotná, dieťa sa narodí 5.5.2025. Na materskú dovolenku nastupuje 1.4.2025, očakávaný deň pôrodu bol 13.5.2025.

V posledných 2 rokoch pred pôrodom (od 5.5.2023 do 4.5.2025) získala 185 dní nemocenského poistenia zo zamestnania a 390 dní za dobu štúdia (od 5.5.2023 do 28.5.2024). Spolu je to viac ako 270 dní, Alene vzniká nárok na materské zo zamestnania.

Na účely tehotenského - začiatok 27. týždňa pred očakávaným dňom pôrodu je 5.11.2024, v tento deň má nemocenské poistenie, ale v posledných 2 rokoch pred 5.11.2024 nezískala 270 dní nemocenského poistenia, Alene nevzniká nárok na tehotenské.

Príklad 3

Denisa skončila SŠ maturitou 28.5.2022, pokračovala hneď v štúdiu na VŠ, je študentkou 1. stupňa VŠ. Porodila dieťa 16.5.2024. Od 1.2.2024 sa dobrovoľne nemocensky a dôchodkovo poistila.

Denisa nemá nárok na materské, v 2 rokoch pred pôrodom (od 16.5.2022) získala iba 105 dní dobrovoľného nemocenského poistenia a za dobu štúdia sa započíta iba doba úspešne skončeného štúdia, t.j. doba od 16.5.2022 do 28.5.2022, to je 13 dní, spolu 118 dní - nezískala potrebných 270 dní. Doba štúdia na VŠ sa nezapočíta, lebo pred pôrodom nebolo úspešne ukončené.

Príklad 4

Katarína riadne ukončila 1. stupeň VŠ dňa 20.6.2023, pokračuje v štúdiu na 2. stupni VŠ. Očakávaný deň pôrodu 5.12.2024. 6 týždňov pred očakávaným dňom pôrodu je 24.10.2024. Porodí 10.12.2024.

Variant 1 : Nemá ani nemala žiadne nemocenské poistenie. Katarína nemá nárok na materské.

Variant 2 : Pani Katarína sa dobrovoľne nemocensky (a dôchodkovo) poistila od 1.9.2024. Pani Katarína požiada o materské od 24.10.2024 - má aktuálne nemocenské poistenie (dobrovoľné).

V posledných 2 rokoch pred pôrodom (od 10.12.2022) získala 100 dní dobrovoľného nemocenského poistenia a 193 dní za dobu štúdia = spolu 293 dní poistenia, z dobrovoľného poistenia jej vznikne nárok na materské (určené z minimálneho VZ).

Sústavná príprava na povolanie

Sústavnou prípravou na povolanie na tento účel je štúdium na strednej škole po skončení povinnej školskej dochádzky alebo štúdium na vysokej škole do získania vysokoškolského vzdelania druhého stupňa.

Sústavná príprava na povolanie sa začína

- a) žiakovi SŠ od začiatku školského roka nasledujúceho po školskom roku, v ktorom skončí povinnú školskú dochádzku,
 - b) študentovi vysokej VŠ odo dňa zápisu na štúdium prvého stupňa alebo na štúdium druhého stupňa.
- Sústavná príprava na povolanie sa končí spôsobom ustanoveným osobitným predpisom (napr. maturitnou skúškou, záverečnou skúškou, absolventskou skúškou, štátnicami).

Sústavná príprava na povolanie je aj obdobie

- a) bezprostredne nadväzujúce na skončenie štúdia na strednej škole, najdlhšie do konca školského roku, v ktorom dieťa skončilo štúdium na strednej škole (do 31.8.),
- b) od skončenia štúdia na strednej škole do zápisu na štúdium na vysokú školu vykonaného v kalendárnom roku, v ktorom dieťa skončilo štúdium na strednej škole,
- c) po skončení posledného ročníka strednej školy do vykonania skúšky podľa osobitného predpisu (napr. maturita) najdlhšie do konca školského roka, v ktorom malo byť štúdium skončené,
- d) od získania vysokoškolského vzdelania prvého stupňa do zápisu na vysokoškolské štúdium druhého stupňa, ak zápis na vysokoškolské štúdium druhého stupňa bol vykonaný do konca kalendárneho roka, v ktorom bolo získané vysokoškolské vzdelanie prvého stupňa.

Sústavná príprava dieťaťa na povolanie je aj iné štúdium alebo výučba, ak sú svojím rozsahom a úrovňou podľa rozhodnutia Ministerstva školstva Slovenskej republiky postavené na roveň štúdia na SŠ a VŠ na Slovensku. .